OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 11. Dnia 15 czerwca 1927 r. Rok III.

TREŚĆ:

Cena egz. 1·40.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 11. Dnia 15 czerwca 1927 r. Rok III.

Rachunkowość Komunalnych Kas Oszczędności (Powiatowe i Miejskie*).

W związku z ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Nr. 38, poz. 339 ustawą o komunalnych kasach Oszczędności — z dnia 13 kwietnia 1927 roku — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowało wzory bilansu, rachunku strat i zysków dla wspomnianych komunalnych kas oszczędności (powiatowych miejskich) tudzież wzory, obejmujące niezbędne dane statystyczne, które odzwierciadliłyby rzeczywisty stan tych kas oszczędności, działających dotychczas jeszcze na podstawie statutu normalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydanego w 1919 roku wraz z powyższemi zmianami i uzupełniony.

W okólniku Nr. 105 z dnia 9 maja br. Nr. SG. 1427/27 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło, aby wszystkie powiatowe i miejskie kasy oszczędności, znajdujące się na terenie podległym Wojewodom, wypełniły załączone formularze i przedstawiły w 3 egzemplarzach, z których jeden Wojewoda ma nadesłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, jeden Ministerstwu Skarbu i jeden Głównemu Urzędowi Statystycznemu. Tam, gdzie bilansów jeszcze nie ułożono, należy je ułożyć według załączonych wzorów, tam gdzie to już nastąpiło, należy przegrupować pozycję bilansów według wzoru i nadesłać Ministerstwu takie zestawienie, które umożliwiłoby do przeprowadzenia zestawień statystycznych.

Ponadto w tym okólniku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że w przyszłości rocznie bilanse, rachunki zysków i strat oraz zestawienia statystyczne powinny być sporządzane przez komunalne kasa oszczędności według tych wzorów.

Niżej podajemy omawiane wyżej wzory według których, mają być sporządzane bilanse rachunków zysków i strat, oraz zestawienia statystyczne:

Wzór Nr. 1

Wzór Nr. 2

Wzory Zestawień statystycznych:

a) Wzór Nr. 3

b) Wzór Nr. 4

R. L.

---

*) Podane szematy rachunkowe dostarczyć może administracja nasza na życzenie poszczególnych kas oszczędności w ilości dowolnej. Mniemamy, że ułatwienie to spotka się z należytem zainteresowaniem.

Wzór 1.

Powiatowa Miejska*) Kasa Oszczęd

Zatwierdzona w dniu .... 192...... r.

Stan czynny (Aktywa)

BILANS NA DZIEŃ

L.p.	Wyszczególnienie		Zł.	gr.
1.	KASA (gotówka) 2)			
2.	RACHUNKI BIEŻĄCE W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH			
	a) w Banku Polskim			
	b) w Bankach państwowych			
	c) w P. K. O.			
	d) w instytucjach kredytowych komunalnych			
	e) w innych instytucjach kredytowych			
3.	PAPIERY WARTOŚCIOWE WŁASNE 2)			
	a) państwowe			
	b) komunalne			
	c) inne			
4.	PAPIERY WARTOŚCIOWE FUNDUSZÓW REZERWOWYCH 3)			
	a) państwowe			
	b) komunalne			
	c) inne			
5.	WEKSLE ZDYSKONTOWANE 4)			
6.	POŻYCZKI NA SKRYPTY DŁUŻNE			
7.	POŻYCZKi W RACHUNKACH BIEŻĄCYCH NA ZASTAW:			
	a) papierów wartościowych			
	b) innych wartości (książ. oszcz. sum hipotecz. i t.p.			
8.	POŻYCZKI TERMINOWE NA ZASTAW:			
	a) papierów wartościowych			
	b) innych wartości (książ. oszcz. sum hipotecz. i t p.			
9.	POŻYCZKI HIPOTECZNE:			
	a) na nieruchomości miejskie			
	b) na nieruchomości ziemskie			
10.	POŻYCZKI KOMUNALNE (udzielone przez Kasę)			
	a) powiatowym związkom komunalnym			
	b) gminom wiejskiem			
	c) gminom miejskiem			
	d) gminnem Kasom pożycz. oszczędn.			
	e) pow. i miejskiem kasom oszczędn.			
11.	NIERUCHOMOŚCI 5)			
	wartość początkowa			
	% amortyzacja			
	wartość końcowa			
12.	NIERUCHOMOŚCI 5)			
	wartość początkowa			
	% amortyzacja			
	wartość końcowa			
13.	RÓŻNE 6)			
14.	STRATA 7)			
		RAZEM		
	WEKSLE DO INKASA			
		RAZEM		
	DEPOZYTY (nasze)			

*) Wyraz niepotrzebny skreślić.

ności w...

Uruchomiona w dniu..............................192.........r.

31 grudnia 192........roku. Stan bierny (Pasywa)

Lp.	Wyszczególnienie		Zł.	gr.
1.	KAPITAŁ ZAKŁADOWY 8)			
2.	FUNDUSZ REZERWOWY			
3.	INNE REZERWY			
	a)			
	b)			
	c)			
4.	WKŁADY			
	a) bezterminowe 9)			
	b) terminowe do 3-ch miesięcy			
	c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe			
	d) salda kredytowe rachunków bieżących			
5.	REDYSKONTO WEKSLI			
6.	KREDYTY UDZIELONE KASIE:			
	a) przez Bank Polski			
	b) przez Banki Państwowe			
	c) przez P. K. O.			
	d) przez instytucje kredytowe komunalne			
	e) przez inne instytucje kredytowe			
	f) przez samorządy terytorjalne			
7.	ZOBOWIĄZANIA HIPOTECZNE 10)			
8.	RÓŻNE 6)			
9.	CZYSTY ZYSK 7)			
	RAZEM	RAZEM		
	RÓŻNI ZA INKASO			
		RAZEM		
	DEPOZYTY (obce)			

Uwagi od 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 na odwrocie.

UWAGI.

2) Wartość kuponów płatnych, a jeszcze nie zrealizowanych zalicza się do papierów wartościowych pozycja 3 lub 4). Bilety skarbowe zalicza się również do papierów wartościowych (państwowych). Do sumy papierów wartościowych należy doliczyć wartość kuponów bieżących.

3) Wszelkie inne pokrycia funduszów rezerwowych, winny być zamieszczone łącznie z odpowiedniemi pozycjami stanu czynnego bilansu.

4) W tej pozycji należy umieścić wszelkiego rodzaju pożyczki wydane na weksle.

5) Wartość nieruchomości i ruchomości, winna być wykazana według stanu w dniu sporządzenia bilansu, a mianowicie, początkowa wartość według ceny kupna powinna ulec zmniejszeniu o kwotę wszystkich odpisów na amortyzację (t. zw. funduszu amortyzacyjnego) dokonanych od chwili nabycia danej nieruchomości lub ruchomości.

6) Zasadnicze rachunki różne, powinny mieć charakter przejściowy. Należałoby te rachunki bliżej określić np., komorne opłacone za przyszły okres gospodarczy, procenty okresu przyszłego i t. p.

7) Sumy umieszczone w tych pozycjach, powinny być równe kwotom wyprowadzonem z rachunku strat i zysków.

8) Pozycję te, należy pominąć, o ile kasa nie posiada kapitału zakładowego.

9) O ile Kasa posiadała wkłady w walucie obcej, należy o nich uczynić odpowiednią wzmiankę i podać ich nominalną wartość.

10) Pozycja ta, obejmuje tak wkłady na książeczki oszczędnościowe płatne na każde żądanie (a vista), lub za kilkudniowem wypowiedzeniem jak i wkłady na rachunki czekowe. O ile wypowiedzenie sięga terminu miesięcznego, lub dłuższego, należy odpowiednie wkłady zaliczać do terminowych.

11) Długi powstałe wskutek zastawienia własnych nieruchomości przy zaciągnięciu pożyczek.

Wzór 3.

Powiatowa Miejska*) Kasa Oszczędności

w ....

Kredyty udzielone przez kasę w ciągu roku:

(Pożyczki rzeczywiście wypłacone w okresie sprawozdawczym)

Lp.	RODZAJ	Ilość	Suma		Najwyższa kwota pożyczek udziel. osobie	
			Zł.	gr.	fizycznej	prawnej
1.	Weksle zdyskontowane (pożyczki na weksle)					
2.	Pożyczki na skrypty dłużne					
3.	Pożyczki terminowe na zastaw:					
	a) papierów wartościowych					
	b) innych wartości (książeczek oszczędnościowych, sum hipotecznych i t. d.					
4.	Pożyczki hipoteczne:					
	a) na nieruchomości miejskie					
	b) na nieruchomości ziemskie					
5.	Pożyczki komunalne:					
	a) powiatowym związkom komun.					
	b) gminom wiejskiem					
	c) gminom miejskiem					
	d) gminnem kasom poż. oszczęd.					
	e) powiatowem i miejskiem kasom oszczędności					

Kredyty zaległe**) w końcu roku:

L.p.	RODZAJ	Zaległe mniej, niż 3 miesiące			Zaległe od 3-6 miesięcy			Zaległe, ponad 6 miesięcy		
		Ilość	Suma		Ilość	Suma		Ilość	Suma	
			Zł.	gr.		Zł.	gr.		Zł.	gr.

Obroty na rachunkach wkładów w ciągu roku:

L.p.	WKŁADKI	Wpłaty			Wpłaty		
		Ilość	Suma		Ilość	Suma	
			Zł.	gr.		Zł.	gr.
1.	Wkłady bezterminowe						
2.	Wkłady terminowe do 3-ch miesięcy						
3.	Wkłady terminowe ponad 3 mies. i warunkowe						
4.	Salda kredytowe rachunków bieżących						

*) wyraz niepotrzebny skreślić.

**) wymienić podług rodzajów przewidzianych w bilansie. Czas zaległości należy liczyć od daty płatności pożyczki, po uwzględnieniu ewentualnych prolongat.

Wzór Nr. 2.

Powiatowa Miejska*) Kasa Oszczęd

Straty.

Rachunek Strat i Zysków[1]) na

L.p.	Wyszczególnienie.		Zł.	gr.
1.	Procenty i prowizje[1]) (zapłacone i dopisane)			
2.	Koszty administracji			
	a) osobowe			
	b) rzeczowe			
3.	Podatki i opłaty skarbowe			
4.	Straty na dłużnikach niewypłacalnych			
5.	Straty na kursie papierów wartościowych			
6.	Odpisy amortyzacyjne			
	a) od nieruchomości			
	b) od ruchomości			
7.	Inne			
8.	Czysty zysk			
		Razem		

1) Rachunek strat i zysków, powinien zawierać wszystkie straty i zyski bez wzajemnego saldowania, to znaczy nie należy potrącać procentów i prowizyj zapłaconych od procentów i prowizyj otrzymanych.

2) Pożądane jest, wyszczególnienie procentów otrzymanych i wypłaconych według rodzajów operacyj.

*) Wyraz niepotrzebny skreślić.

ności w ....

dzień 31 grudnia 192...... roku. Zyski.

L.p.	Wyszczególnienie		Zł.	gr.
1.	Procenty i prowizje[2]) (otrzymane)	....	....	....
2.	Zysk na kursie papierów wartościowych	....	....	....
3.	Inne	....	....	....
4.	Straty	....	....	....
		Razem		
	Z czystego zysku przekazano:			
	1) do funduszu rezerwowego	....	....	....
	2) do innych rezerw (jakich)			
	a)........			
	b)........			
	c)........		....	....
	3) do dyspozycji władz samorządowych na cele użyteczności publicznej		....	....
	4)		....	....
	5)		....	....
	Razem (Suma czystego zysku)		....	....

Wzór 4.

Powiatowa Miejska *) Kasa Oszczęd

WIADOMOŚCI

za 192........

Wiadomości ogólne:

1. Kasa w 192..... r. stosowała następującą stopę procentową od wkładów:
   a) bezterminowych .... od %........ do %........
   b) terminowych do 3-ch miesięcy .... od %........ do %........
   c) terminowych ponad 3 miesiące i warunkowych .... od %........ do %........
   d) na rachunkach bieżących .... od %........ do %........
2. Pieniądze wypożyczone przynosiły w Kasie w 192..... roku:
   a) pożyczki na weksle ....%
   b) „ na skrypty dłużne ....%
   c) „ na rachunkach bieżących ....%
   d) „ terminowe na zastaw ....%
   e) „ hipoteczne ....%
   f) „ komunalne ....%
3. Liczba książeczek oszczędnościowych:
   a) w końcu roku poprzedz. rok sprawozdaw. było książ. oszcz. ....
   b) „ „ „ sprawozdawcz. wydano książecz. nowych ....
   c) „ „ „ „ umorzono książeczek ....
   e) 2 końcu roku „ pozostało książeczek ....
   UWAGA: (a + b — c = d).
4. Liczba książeczek oszczędnościowych w końcu roku sprawozdawczego, według wysokości wkładów.

	Ilość książeczek	Suma w złotych
Do 50 złotych włącznie		
Powyżej 50 zł. do 100 zł.		
„ 100 „ „ 150 „		
„ 150 „ „ 200 „		
„ 200 „ „ 300 „		
„ 300 „ „ 400 „		
„ 400 „ „ 500 „		
„ 500 „ „ 1000 „		
„ 1000 „ „ 5000 „		
Powyżej 5000 złotych		
Ogółem (jak p. 3-ci d).		

*) wyraz niepotrzebny skreślić.

nośći w ....

STATYSTYCZNE

rok

Uczestnicy obrotu oszczędnościowego według zawodów*):

	Ilość książeczek	Suma w złotych
1. Młodzież szkolna i dzieci		
2. Studenci szkół wyższych		
3. Urzędnicy publiczni, łącznie z wojskowymi i duchowieństwem		
4. Urzędnicy i pracownicy prywatni w rolnictwie, przemyśle i handlu (włączając pracowników handlowych)		
5. Funkcjonarjusze niżsi, woźni, gońcy (publiczni i prywatni)		
6. Emeryci i inwalidzi		
7. Rzemieślniczy samodzielni		
8. Kupcy (handlowcy) samodzielni		
9. Przemysłowcy		
10. Rolnicy samodzielni		
11. Wolne zawody		
12. Robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani, przemysłowi i rolni, rzemieślniczy niesamodzielni		
13. Służba domowa (osobista)		
14. Inne zawody		
15. Bez zawodu		
16. Urzędy i zakłady publiczne		
17. Organizacje założone w celach gospodarczych		
18. Organizacje społeczne dobroczynne i t. p. (bez celów zysków)		
Razem:		

Wzór № 1 cena za **1000** egz. 60 zł.
„ „ **2** „ „ „ „ 60 „
„ „ **3** „ „ „ „ 40 „
„ „ **4** „ „ „ „ 60 „

**) O ile Kasa, wydaje książeczki na okaziciela, bez wymienienia nazwiska, należy, książeczki te z powyższego podziału wyłączyć i podać ogólną ilość i sumę.

ORGANIZACJA KAPITAŁU ZAGRANICĄ

Amerykańskie Towarzystwa Oszczędnościowo-Budowlane.

Sprawa zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli drogą samopomocy i akumulowania drobnych kapitałów, znalazła doskonałe rozwiązanie w Stanach Zjednoczonych A Półn., w formie specjalnych Towarzystw, organizujących kredyt hipoteczny oparty na przymusowej oszczędności członków.

Stowarzyszenia te w ilości ponad 12,000, skupiają 3 miljony członków i 5 miljardów dolarów kapitału, a przyczyniły się do budowy dziesiątków tysięcy mieszkań i domków.

Sprawa mieszkaniowa stanowi jedną z największych bolączek naszych. Wszystko cokolwiek zrobionoby w tym kierunku, niewątpliwie zyska poparcie społeczeństwa.

Stowarzyszenia te w Ameryce dawno już wyszły z okresu eksperymentalnego i przez 60-letnie istnienie, stworzyły znakomitą rutynę prowadzenia i stanowią same przez się olbrzymi czynnik gospodarczy, którego wyrazem jest 12 tysięcy stowarzyszeń, mających 9 miljonów członków rozporządzających kapitałem 5 miljardów dolarów.

Rząd Stanów Zjednoczonych przez specjalny Departament, czuwa nad rozwojem tego ruchu, przez ścisłą kontrolę coroczną bilansów, ksiąg i funduszów każdego stowarzyszenia, co zabezpiecza przed wielu nadużyciami i potęguje zaufanie. Stowarzyszenia te, jak i ich członkowie, są zwolnieni od podatku dochodowego do sumy 500 dolarów czystych zysków.

Na pensje dla administracji, nie wolno wydatkować więcej ponad 2 — 3% czystego rocznego zysku, resztę dopisuje się do udziałów w stosunku do wysokości wkładów. Bardzo ważnym czynnikiem wychowawczym, a także i rozwoju stowarzyszenia jest obowiązkowa regularność wpłat. Każdy z członków zobowiązuje się w miarę możności płacić określoną składkę miesięczną. Za niedotrzymanie terminów płaci się 2% kary od danej raty, co zmusza każdego do systematyczności. Minimalny wkład jednego dolara miesięcznie przy składanym rocznym procencie 6,5 od sta, daje po 11 latach sumę dol. 200, która stanowi pełny udział i co jest podstawą do dalszych operacyj stowarzyszenia. (11 lat czyli 132 miesiące po 1 dolarze daje dol. 132 plus składany % w tymże samym czasie dol. 68 równa się dol. 200). O ile te wkłady miesięczne dojdą do pewnej dostatecznej sumy, to pieniądze wypożycza się natychmiast jednemu lub kilku członkom stowarzyszenia pod zabezpieczenie hipoteczne i w kolejnym porządku zgłoszeń. W następnych miesiącach powtarza się to samo, dążąc do tego, aby pieniądze były w ciągłym ruchu. Pożyczek udziela się wyłącznie na budowę własnego domu, na ulepszenie lub na spłatę hipotecznych długów. W obecnych warunkach w Polsce byłoby wskazanem pożyczać tylko na nowe budowle lub na dokończenie rozpoczętych.

Spłaty zaciągniętej pożyczki rozkłada się również na lat 11 w równych ratach miesięcznych wraz z odsetkami. Po upływie tego czasu dłużnik zostaje zwolniony z obligu, członek zaś niekorzystający z pożyczek otrzymuje swoje oszczczędności wraz z %%.

Dla lepszej ilustracji przytaczamy następujący przykład: pewna grupa osób zobowiązała się wpłacać w miarę możności po 1, 2, 3 lub więcej dolarów miesięcznie na pewien określony cel, lub też na tak zwaną „czarną godzinę“ i że łączna suma tych zobowiązań wynosi dol. 250 miesięcznie. Przypuśćmy dalej, iż jeden ze stowarzyszonych posiada własny plac, oraz nieznaczną gotówkę łącznej wartości dol. 500 i że zgłasza się on o pożyczkę. W tym wypadku zarząd otrzymawszy odpowiednie zabezpieczenie może mu przyznać 1200 dolarów pożyczki. Budujący wygotowuje plany domu, którego kosztorys wraz z placem nie powinien przekraczać sumy dol. 1700. W miarę postępu budowy stowarzyszenie udziela pożyczek do wysokości udzielonego kredytu. Zaciągający pożyczkę 1200 dolarów obowiązany jest mieć najmniej 6 udziałów w stowarzyszeniu, to znaczy musi płacić 6 dol. miesięcznej składki członkowskiej. Wspomnieliśmy powyżej, iż członek opłacający 1 dol. miesięcznie po 11 latach odbiera z kasy stowarzyszenia dol. 200, ponieważ zaś ten pożyczający płaci dol. 6 — a więc po 11 latach odbierze dol. 1200, będąc jednocześnie pożyczającym i dłużnikiem.

Jako członek wpłaca stale miesięcznie dol. 6, jako dłużnik, spłaca dol. 6,5 (%% od dol. 1200) 12,5 dolara miesięcznie. W ten sposób po upływie 11 lat jako udziałowiec otrzymuje dol. 1200, którymi spłaca zaciągnięte przez siebie zobowiązanie. Obliczmy z kolei koszty dłużnika, czy istotnie wynosiły one 6,5% w stosunku rocznym? Płacąc po dol. 12.5 miesięcznie w końcu roku suma wyniesie dol. 150 — po 11 zaś latach dol. 1650, w czem znajduje się już dol. 1200 spłaconego długu, pozostałość dol. 450 należy uważać za faktyczne koszty, które przy sumie dol. 1200 w ciągu 11 lat stanowią nie 6,5 lecz niepełne 3,5% od sta rocznie. Zawdzięcza to dłużnik temu, iż odsetki przypadające mu od jego składek członkowskich wpływają na obniżenie stopy procentowej.

Stosownie do regulaminów stowarzyszenia, udziały członkowskie dzielą się na serje, przeważnie w odstępach półrocznych. Do serji pierwszej należą założyciele i ci, którzy przystąpili w pierwszem półroczu. Drugie półrocze stanowi drugą serję i tak następują po sobie kolejno serje, rok za rokiem. Na początku roku dwunastego wydana zostaje serja 23-a, serja zaś pierwsza, jako dojrzała skreśla się z ksiąg stowarzyszenia i wkłady swoje odbierają członkowie. Manipulacja ta trwać może w nieskończoność; jak długo znajdą się ludzie ro-

zumiejący niezaprzeczone korzyści, jaki ten rodzaj oszczędności przynosi im samym, a także i całemu krajowi. Mamy w Ameryce cały szereg stowarzyszeń z przeszło półwiekową tradycją, obsługiwanych latami przez jednych i tych samych urzędników. Zależnie od lokalnych warunków i dopływu nowych członków, serje mogą być wydawane co 3 a nawet i co miesiąc, z przyjmowaniem opłat tygodniowo, co jest dogodnem zwłaszcza dla robotników.

Poza udziałami spłacanymi w ratach miesięcznych, wydaje się również specjalne serje na udziały opłacone jednorazowo, zgóry. Przypuśćmy, iż dany członek rozporządza znaczniejszą sumą gotówki, którą chciałby ulokować w stowarzyszeniu. Wówczas zakupuje dowolną ilość udziałów, płacąc na każdy udział po dol. 100 i po 3 dolary dodatkowo na administrację. Ponieważ przy 6,5% w przeciągu 11 lat kapitał się podwaja, przeto po upływie tego czasu, dany członek otrzymuje za każde dol. 100 dolarów 200. Każdemu z członków przysługuje prawo zaciągania pożyczki na swoje udziały, ewentualnie wycofania wkładów wraz z % % za 30-dniowem wypowiedzeniem lub natychmiast, o ile w kasie znajduje się dostateczna gotówka. System opłat miesięcznych oraz podziału na serje, wytwarza stały określony obrót pieniężny, pozwalający na udzielanie nawet miesięcznych pożyczek do wysokości własnych wpłat, czy spłaty udziałów nie obciążonych hipotecznie. Każdy z członków zaciągających pożyczkę, czy to na własne udziały czy na hipotekę, może dług swój spłacić jednorazowo w każdym czasie, lub też w większych, niż umówiono ratach. Natomiast żaden z członków nie może być zmuszonym do spłaty zaciągniętych zobowiązań przed terminem, tak długo, dopóki stosuje się on do wszystkich regulaminów stowarzyszenia. W razie zaniedbywania swych obowiązków w ciągu 6 miesięcy, dany członek podlega zawieszeniu, a zobowiązania hipoteczne egzekwuje się w drodze sądowej na jego koszt. W razie zadłużenia tylko na udziałach — rachunek danej osoby się zamyka, pozostałość zaś zwraca się.

OGÓLNE UWAGI.

Każdego przyjeżdzającego z zagranicy — uderzają przedewszystkiem żądania kierowane pod adresem Rządu, a więc: Rząd ma budować i odbudowywać, ma udzielać pożyczek na wszystko, ma płacić lepsze pensje, dawać darmo wykształcenie do uniwersyteckiego włącznie i jednocześnie nie powinien ściągać tak wysokich podatków.

O Skarbie Państwa stanowią wpływy podatkowe. Jeżeli wpływy są małe lub niewystarczające, to i niewystarczające są środki na zaspokojenie tych wszystkich potrzeb. Zmuszanie Państwa do korzystania z pożyczek zagranicznych na lichwiarski procent, jest to zwiększeniem ciężarów podatkowych, które nikt inny, tylko ten sam obywatel zapłacić musi. Aby się od tego uchronić, należy dotychczasowy wysiłek stokrotnie zwiększyć, w przeciwnym jednakże kierunku, a mianowicie w kierunku tej samopomocy o której powyżej mówiliśmy. Wiara we własne siły jest najbardziej twórczym elementem, jaki zna ludzkość. Te liczne stowarzyszenia, a faktycznie spółdzielnie kredytowe, spełniają olbrzymie zadania gospodarcze bez oglądania się na rząd i Skarb, nie tworzą synekur, a pracują dla powszechnego dobra. W obecnych warunkach w Polsce wobec rozbieżności poglądów co do ustabilizowania złotego, stowarzyszenia takie powinny do czasu prowadzić swoje interesy w złotych w złocie. Przy tych stowarzyszeniach mogą organizować się również grupy fachowców, których zadaniem byłoby budowanie małych czy większych domów dla członków, w granicach przyznawanych pożyczek.

Istnieje w Ameryce wiele tego rodzaju stowarzyszeń czysto polskich, składających się również z ludzi należących do rozmaitych kościo-

---

(c. d.).

Historja Bankowości w zarysie.

Planta ułożenia projektu Banku Narodowego do Prześwietnej Deputacji projektu ekonomiki krajowej podana przez Jędrzeja Kaposztas kupca bankiera warszawskiego.

„Dans les Etats, qui font le Commerce d'Economie, on a heureusement établi des Banques, qui, par leur Credit, ont formé de nouveaux eignes des Valeurs".

Montesquieu l'Esprit des Loix.

w Warszawie.
M.DCC.LXXXX.
w Drukarni Nowej J. K. Mci Rzpltej u *P. Zawadzkiego.*

Przemowa.

Będąc przez różne Pisma Publiczne, o potrzebie Banku Narodowego traktuiące, zachęconym, także, w tey tak ważney i arcy-potrzebney w Kraiu Polskim Materyi, Oyczyźnie tey, w którey miło mi żyć, przysłużyć się, ośmieliłem się Nayiaśnieyszym STANOM Projekt móy, czyli raczey Plantę do Ułożenia Proiektu Banku Narodowego, przez JW. Kublickiego Posła Inflantskiego podać, który na dniu 25 Lipca Roku bieżącego (iak świadczy Sessya Seymowa w Gazecie Warszawskiey Nro 60 i Dziennik Seymowy 23 Lipca) *tenże moy Proiekt do Nayiaśnieyszych STANÓW wniosł, a Nayiaśnieysze STANY, takowy po roztrząśnienie i Opinią, do Prześwietney Deputacyi, układaiącey Proiekt Ekonomiki Kraiowey, odesłać raczyły.*

Gdyby tedy ta Prześwietna Deputacya Obszernieysze mogła mieć zainsomowanie o takowym mym Piśmie przyniosłem one z Objaśnieniami na Sessyą teyże Prześwietney Deputacyi pod dniem 11 Sierpnia, a że Prześwietna Deputacya takowe łaskawie przyiąć raczyła, i one w Protokule swoim zakonotowała,

łów i wyznań, rozmaitych fachów i zawodów i różnych poglądów politycznych, a jednak w tej pracy dominuje ogólna harmonja i zgoda. Niektóre z tych stowarzyszeń należą do bardzo poważnych i mają nieraz po kilka miljonów dolarów kapitału.

W miastach o 100 000 ludności jest takich stowarzyszeń zawsze po kilka lub kilkanaście. Niewielkie miasto Newark w Stanie New Jersey ma ich przeszło 70.

W Polsce na tem polu bardzo wiele można zdziałać, byle tylko w każdem osiedlu ludzkiem, większem czy mniejszem mieście znalazła się grupa osób dobrej woli i o wysokiem poczuciu obywatelskiem.

Przed niedawnym czasem grono reemigrantów z Ameryki, rozumiejąc z własnego doświadczenia doniosłość podobnych organizacji w Polsce, wchodziło zabiegi w celu zainteresowania tą sprawą czynników rządowych, któreby wydały odpowiednie przepisy prawne odnośne regulaminów i kontroli, podobnie jak to robi rząd Stanów Zjednoczonych.

Inicjatorem podobnej akcji w Polsce jest p. Romuald Grabowski, członek zarządu podobnej instytucji polskiej w Ameryce, która powstała, z jego inicjatywy Spółdzielnia Oszczędnościowa i kredyt budowlany z siedzibą w Warszawie, interesujący się tą sprawą mogą otrzymać bliższe wiadomości od R. Grabowskiego, w Warszawie, Wspólna 25 m. 3.

Uroczyste otwarcie Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Ostrowieckiego, w Ostrowiu Mazowieckie.

W dniu 30 Maja r. b, nastąpiło uroczyste otwarcie Komunalnej Kasy Oszczędności w Ostrowie Mazowieckie.

Uroczystości poprzedziła msza święta odprawiona przez ks. proboszcza z Broku, Bolesława Mieszkowskiego. Piękny, w stylu zachowany kościołek, zgromadził licznie przybyłych zwolenników powstania, Kasa Oszczędności. Po mszy, zebrani udali się do lokalu Syndykatu Kółek Rolniczych, gdzle punktualnie o godz. 12 w południe zagaił zebranie p. starosta Olszewski. Po p. staroście z kolei przemówił ks. proboszcz, prezes nowo otwartej Kasy, Bolesław Mieszkowski. W przemówieniu, powołując się na zdanie pana senatora Zdanowskiego, prezesa Banku Komunalnego w Warszawie, ks. prezes podkreślił znaczenie słów p. senatora, to jest, że Ojczyzna nasza jedynie i tylko oprzeć się może na oszczędności, jako cnocie, która wyprowadzi z błędnego koła Odrodzoną Polskę. Przyjęte licznymi oklaskami przemówienia ks. prezesa, napełniło wiarę zebranych z kolei wygłoszony został referat przez przybyłego z Warszawy z ramienia Czasopisma „Oszczędność", niżej podpisanego.

Po wyłuszczeniu przez prelegata referatu na temat: metody krzewienia oszczędności wśród najbardziej z różnierkowanych warstw społeczeństwa, z kolei przemówił Dyrektor tej że Kasy, pan Gracjan Kamiński, vice burmistrz miasta.

Z ilustrowawszy stan finansowy powiatu, mówca przekonał cyframi i statystyką, że tylko w cnocie oszczędności, spoczywa dobrobyt naszego Państwa. Nagrodzony licznymi oklaskami, prelegent opuścił mównicę, by głos oddać panu staroście.

Dziękując za tak liczne przybycie p. starosta raz jezzcze przypomniał zasadnicze postulaty to jest: przez pracę zdążamy do dobrobytu, praca daje radość i zaspakaja potrzeby, a podstawą do tych realnych czynów, jest tylko i wyłącznie oszczędność. Żegnając i dziękując za przybycie gościom jak z Warszawy tak i z odległych okolic p. Starosta, zakończył słowami Szcześć Boże, skierowanemi pod adresem nowo powstałej placówki. Wspólne zdjęcie zakończyło uroczystość, która na długo pozostanie w pamięci jak miejscowym obywatelom, tak i przybyszom, nie wyłączając i niżej podpisanego. *S. L.*

---

przeto tym czasem, nim Prześwietna Deputacya przedsięweźmie formowanie Proiektu Banku Narodowego, a Nayiaśnieysze STANY, nim przystąpią do Lecyzyi onego, umyśliłem poświęcić dalszą ieszcze pracę moię, w wydoskonaleniu tey Materyi, a to iedynie dla wywiązania się wdzięcznością tey Oyczyżuie, w którey los mi dozwolił osiąść.

Które tylko mogłem mieć wiadomości o Bankach Zagranicznych, tych wszystkich użyłem, do przystosowania uformowania najużytecznieyszey Planty Banku Narodowego w Polszczé, i całą tę Plantę starałem się iak naysilniey, obiaśnić Notami przy każdym Punkcie.

Lecz, że każda rzecz, im iest w którym Kraju nowsza, tym więcey znayduie w sobie, trudności, wątpliwości, zarzutów, i największey Trutyny od Publiczności, przez Pisma Publiczne Pro i contra, *Zaczym, aby i Materja Banku Narodowego, iako w Polszcze nowa bardzo ważna, mógła bydź wcześnie, nim decydowana zostanie, uprzątniona od wszelkich wątpliwości, i Zarzutów, umyśliłem takową Plantę moią, podaną Prześwietney Deputacyi, wystawić ieszcze Drukiem Publicznym, pod Trutyną całey Powszechności Kraiowey, ażeby Ta, łatwiey mógła z Druku wyśledzić, wszelkie wątpliwości, niezrozumienia, lub błędne iakie Systemata, i przeciwko im, iak naymocnieysze czynić Odpisy.*

I dla tego, gdy wystawiam tę Plantę na widok całey Publiczuości, wystawiam ią, na Sąd nie parcyalny Powszechności, na wszelkie Zarzuty, na wszelkie Poprawy, Odmiany, Dodatki, Odpisy, a nawet, żeby i na zupełne obalenie oney, co wszystko, iako niemaiący nic innego w mym celu, iak tylko dobro Publiczne, zawsze z winnym uszanowaniem przyimę.

(d. c. n.).

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Ożywienie obrotu czekowego.

Kwiecień r. b. jest nowym dowodem tego, iż liczba uczestników obrotu czekowego P. K. O. wzrasta w roku bieżącym z miesiąca na miesiąc w tempie co raz to szybszem. Liczba kont czekowych wzrosła: w styczniu r. b. o 407, w lutym r. b. o 416, w marcu r. b. o 476, w kwietniu zaś r. b. o '06 nowoprzybyłych kont. Innym rysem charakterystycznym obrotu czekowego p. K. O. w kwietniu r. b. jest odpływ z kont czekowych około 30 miljonów złotych, stanowiących wkłady banków, w związku z wydatnem ożywieniem się kredytowej akcji tychże na cele budowlane. Zarówno pierwszy jak i drugi objaw, świadczą wymownie, iż puls życia gospodarczego bije w roku bieżącym z miesiąca na miesiąc, tętnem coraz to szybszem i mocniejszem.

Na podstawie § 14 Statutu, Zarząd Towarzystwa **„Oszczędność" Towarzystwo Krzewienia Oszczędności w Polsce,** *Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie,* zwołuje Walne Zgromadzenie Zwyczajne na dzień 30-go Czerwca 1927 roku, t.j. w czwartek, w lokalu **Spółdzielczego Banku Społecznego w Warszawie** *z ograniczoną odpowiedzialnością* (ul. Bracka № 17) o godzinie 6-ej wieczorem z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie,
2) Wybór przewodniczącego i sekretarza,
3) Sprawozdanie Zarządu z dotychczasowej działalności Towarzystwa,
4) Sprawa dalszej działalności Towarzystwa.

OGŁOSZENIE

Niniejszem, podaję do publicznej wiadomości, stosownie do postanowień § 42 Statutu, że w dniu 4/IV 1927 r. została założona:

POWIATOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI

w Kosowie Poleskim.

W skład Zarządu której wchodzą:

Przewodniczący: *Antoni Hanebach*
Zastępca: *Józef Odyniec*
Członkowie: *Aleksander Nikotin*
Bolesław Malinowski
Dyrektor: *Władysław Naszyński*

Przewodniczący:
(—) Hanebach.

Wierzbowa № 9. Tel. 505-05 i 73-99.

Godz. biurowe od $8^1/_2$ — $2^1/_2$ i 5.45 — 7.15 wiecz.

przyjmuje wkłady oszczędnościowe na 10% rocznie.

OTWIERA RACHUNKI CZEKOWE.

WYDAJE POŻYCZKI POD ZASTAW:

1. Listów Warantowych na towary złożone w Miejskich Składach towarowych.
2. Papierów wartościowych o stałem oprocentowaniu (państwowych, komunalnych i gwarantowanych przez Rząd).
3. Sum hipotecznych.

Za całość i bezpieczeństwo wkładów ręczy gmina m. st. Warszawy całym swoim majątkiem. (400 miljonów).

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Śto-Krzyska 13, tel. 297-04.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową:	Ceny ogłoszeń:
Konto czekowe P. K. O. № 92.	Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . 3 „	1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał II-gi r. b., na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 10 do 12 i od 5 do 7 po poł.

Redaktor: LUCJUSZ DURA. Wydawca: **„Oszczędność" S-ka Wydawnicza.**

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16